

مولوی، دیوان شمس، غزل شماره ۶۴۴

تا نقش تو در سینه ما خانه نشین شد
هر جا که نشینیم چو فردوس برین شد

آن فکر و خیالات چو یاجوج و چو مأجوج
هر یک چو رخ حوری و چون لعبت چین شد

آن نقش که مرد و زن از او نوحه کنانند
گر بئس قرین بود کنون نعم قرین شد

بالا همه باغ آمد و پستی همگی گنج
آخر تو چه چیزی که جهان از تو چنین شد

زان روز که دیدیمش ما روزفزونیم
خاری که ورا جست گلستان یقین شد

هر غوره ز خورشید شد انگور و شکر بست
وان سنگ سیه نیز از او لعل ثمین شد

بسیار زمین‌ها که به تفصیل فلک شد
بسیار یسار از کف اقبال یمین شد

گر ظلمت دل بود کنون روزن دل شد
ور رهن دین بود کنون قدوه دین شد

گر چاه بلا بود که بد محبس یوسف
از بهر برون آمدنش حبل متین شد

هر جزو چو جندالله محکوم خدایبست
بر بنده امان آمد و بر گبر کمین شد

خاموش که گفتار تو ماننده نیلست
بر قبط چو خون آمد و بر سبط معین شد

خاموش که گفتار تو انجیر رسیدست
اما نه همه مرغ هوا درخور تین شد

مولوی، مثنوی، دفتر پنجم، سطر ۴۰۰

کارت این بودست از وقت ولاد؟
صید مردم کردن از دام و داد؟

زان شکار و انبهی و باد و بود
دست در کن، هیچ یابی تار و پود؟

بیشتر رفتست و بیگاهست روز
تو به جد در صید خلقانی هنوز

آن یکی می‌گیر و آن می‌هل ز دام
وین دگر را صید می‌کن چون لئام

باز این را می‌هل و می‌جو دگر
اینست لعبِ کودکان بی‌خبر

شب شود در دام تو یک صید نی
دام بر تو جز صداع و قید نی

پس تو خود را صید می‌کردی به دام
که شدی محبوس و محرومی ز کام

در زمانه صاحب دامی بود
همچو ما احمق که صید خود کند؟

چون شکار خوک آمد صید عام
رنج بی‌حد لقمه خوردن زو حرام

آنک ارزد صید را عشقست و بس
لیک او کی گنجد اندر دام کس؟

تو مگر آیی و صید او شوی
دام بگذاری به دام او روی

عشق می‌گوید به گویشم پست پست
صید بودن خوش‌تر از صیادیست

گول من کن خویش را و غره شو
آفتابی را رها کن ذره شو

بر درم ساکن شو و بی‌خانه باش
دعوی شمعی مکن پروانه باش

تا ببینی چاشنی زندگی
سلطنت بینی نهان در بندگی

نعل بینی بازگونه در جهان
تخته‌بندان را لقب گشته شهان

بس طناب اندر گلو و تاج دار
بر وی انبوهی که اینک تاجدار

همچو گور کافران بیرون حُلل
اندرون قهر خدا عَزَّ وَ جَلَّ

چون قبور آن را مُجَصَّص کرده‌اند
پرده پندار پیش آورده‌اند

طبع مسکینت مُجَصَّص از هنر
همچو نخل موم بی‌برگ و ثمر